

STRATEGIA DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I ZAPOBIEGAWCZYCH

ORAZ INTERWENCYJNYCH WOBEC DZIECI I RODZICÓW

Przedszkola nr 71 „POD TOPOLĄ” w Poznaniu

Wstęp

Wśród różnorodnych przejawów demoralizacji za najbardziej niepokojące i zagrażające zdrowiu dzieci uznaje się narkomanię, alkoholizm, prostytutkę, pedofilię, znęcanie się nad dzieckiem, pobicie, molestowanie seksualne, „walki” o dziecko w sytuacjach rozwodowych rodziców, ucieczka dziecka z przedszkola itp. Są to zjawiska, wobec których żaden dorosły nie powinien pozostawać obojętny, zwłaszcza że zachowania ryzykowne dzieci najczęściej ze sobą współwystępują. Picie alkoholu czy odurzanie się narkotykami współwystępuje z zachowaniami agresywnymi, przestępczymi, wykorzystywaniem dzieci do celów seksualnych. Dzieci mogą być nieświadome swoich czynów, jednak sprytnie kierowane przez złych dorosłych. Wszystkie te czynniki mogą być przyczyną włączenia dzieci do grup przestępczych, a w dalszej kolejności popełniania przestępstw.

Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały zachowania dzieci spoczywa na nauczycielach. Przedszkole, z racji powszechnego charakteru i funkcji, jest terenem, na którym w różnym stopniu i w różnej postaci ujawniają się niemal wszystkie nurtujące dzieci problemy. Przedszkole zobowiązane jest do wczesnego rozpoznawania niedostosowania społecznego i podejmowania stosownych oddziaływań wychowawczych, profilaktycznych, oraz działań interwencyjnych.

Na terenie przedszkola dochodzi do zdarzeń, które bezpośrednio zagrażają bezpieczeństwu i zdrowiu (czasem nawet życiu) dzieci. Nauczyciel częstokroć czuje się osamotniony i bezradny w sytuacji, kiedy ma do czynienia z zachowaniem w żadnym stopniu nie mieszczącym się w regulaminie przedszkola, a nierzadko będącym czynem karalnym lub przestępstwem.

Właściwa, adekwatna do sytuacji reakcja wychowawcy, pedagoga czy dyrektora oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji mogą w istotnym stopniu zwiększyć skuteczność oddziaływań. Bardzo ważne jest umiejętne, w pełni profesjonalne

przeprowadzenie interwencji z zachowaniem wszelkich praw zarówno dzieci uczestniczących w zdarzeniu, jak i ich rodziców lub gdy rodzice są przyczyną danego zagrożenia, należy podjąć właściwe kroki, aby ochronić dziecko przed tymi złymi dorosłymi

Procedury postępowania nauczycieli i pracowników Przedszkola nr 71 „POD TOPOLĄ” w Poznaniu w sytuacjach kryzysowych

PROCEDURA I

Procedura dotycząca bezpieczeństwa dzieci podczas ich pobytu w Przedszkolu nr 71 „POD TOPOLĄ” w Poznaniu

1. Przedszkole sprawuje opiekę nad dziećmi, dostosowując metody i sposoby oddziaływań do wieku dziecka i jego możliwości rozwojowych, potrzeb środowiska z uwzględnieniem istniejących warunków lokalowych, a w szczególności zapewnia bezpośrednią i stałą opiekę nad dziećmi w czasie pobytu w placówce oraz w trakcie zajęć poza jej terenem.
2. Nauczyciel musi być świadomy odpowiedzialności za życie i zdrowie dzieci, jaka na nim spoczywa. Troska o pełne bezpieczeństwo wychowanków powinna być priorytetem wszelkich jego działań.
3. Nauczyciel musi mieć świadomość, że odpowiada za zdrowie i życie dzieci, a w przypadku ich narażenia poniesie za to pełną odpowiedzialność dyscyplinarną i karną.
4. Przedszkole zapewnia dzieciom pełne poczucie bezpieczeństwa – zarówno pod względem fizycznym jak i psychicznym, za to poczucie bezpieczeństwa również odpowiada nauczyciel.
5. Przedszkole w swoich działaniach stosuje obowiązujące przepisy bhp i ppoż., które są określone w „Instrukcji Ppoż.” obowiązujących na terenie przedszkola.
6. Dzieci są przyprowadzane do przedszkola od godziny 6.00 przez rodziców bądź inne osoby upoważnione przez rodziców. Rodzice są poinformowani o sposobie przyprowadzania i odbierania dziecka z przedszkola. Obowiązuje zasada, że rodzice rozbierają dziecko i wprowadzają do sali grupy (w sytuacjach wyjątkowych przekazują dziecko pomocy nauczyciela). Analogicznie, sami odbierają dziecko bezpośrednio z grupy.
7. **Odbiór dzieci z przedszkola** jest możliwy wyłącznie przez rodziców lub inne osoby przez nich upoważnione (pisemne oświadczenie jest składane na początku roku szkolnego)
8. Nauczyciel powinien nie tylko wiedzieć, ale także widzieć, kto odbiera dziecko z przedszkola. Z terenu przedszkolnego można pozwolić dziecku odejść dopiero wtedy, gdy rodzic dotarł na miejsce pobytu grupy. W momencie odebrania dziecko przez rodzica, dziecko na terenie przedszkola jest już pod opieką rodzica.

9. **Szczegółowe zasady przyprowadzania i odbierania dzieci z przedszkola** przez rodziców (prawnych opiekunów) lub upoważnioną przez nich osobą zapewniającą dziecku pełne bezpieczeństwo – wywieszane są na tablicy ogłoszeń i określone są w *Regulaminie zawierającym zasady przyprowadzania i odbierania dzieci z Przedszkola nr 71 „POD TOPOLĄ” w Poznaniu*.

10. Dzieci są objęte **ciągłym dozorem i opieką**, nie mogą być pozostawione bez opieki dorosłych nawet na sekundę.

11. Punktualnie od godz. 7.30 czynne są już wszystkie grupy. Dzieci rozchodzą się do swoich sal pod opieką nauczycieli. Do tego czasu, czyli do godziny 7.30, obowiązuje zasada, że nauczycielka która w danym dniu rozpoczyna pracę o godzinie 6.00 jest odpowiedzialna za bezpieczeństwo, zdrowie i życie dzieci z innych grup do momentu jak nie przyjdzie nauczycielka, która rozpoczyna pracę w godzinach późniejszych. Od określonej godziny w tygodniowym harmonogramie pracy nauczycielka przejmuje swoją grupę i odchodzi do swojej sali. Analogicznie jest po południu w momencie, gdy pracę kończy dany oddział. Nauczycielka przekazuje swoje dzieci do grupy nauczycielki wg rozkładu (**procedur**) załączonego do aktualnego harmonogramu pracy. Procedury szczegółowo opisują sposób pełnienia opieki nad dziećmi przez nauczycieli w układzie tygodniowym, ze szczególnym podziałem zadań w godzinach od 6.00 do 7.30 i od 15.30 do 17.00. W sytuacjach nieprzewidzianych rozkładem harmonogramu (typu wycieczki, wyjścia, spaceru, uroczystości), opiekę nad grupami mają nauczycielki organizujące daną imprezę wg karty wycieczki, przypisane do opieki nad daną grupą. W momencie wypadku, odpowiedzialność spada na nauczycielkę, która ma godziny pracy wg harmonogramu pracy. Druga nauczycielka pełni rolę opiekuńczą, wspierającą.

W innych sytuacjach (spornych), decyzję podejmuje dyrektor przedszkola, a w przypadku nieobecności dyrektora inny nauczyciel, który dołoży wszelkiej staranności, aby dzieci powierzone jego opiece były bezpieczne.

12. Od rana są organizowane zajęcia i zabawy, aby dzieci mogły spędzać czas atrakcyjnie, aktywnie a przede wszystkim bezpiecznie.

13. Dzieciom, które już weszły do sali, nie wolno podczas dnia wychodzić z niej samowolnie, bez zgłoszenia wyjścia nauczycielce. Nie wolno im też samowolnie wychodzić z budynku przedszkola. Dziecko przez cały czas powinno być otoczone opieką nauczyciela lub upoważnionego przez niego lub dyrektora pracownika przedszkola, sprawującego w danym momencie opiekę nad dziećmi. Dziecko zgłaszając potrzebę wyjścia z sali, z ogrodu przedszkolnego w celu załatwienia potrzeb fizjologicznych jest pod wzrokową kontrolą osoby dyżurującej na korytarzu. Dziecko w toalecie jest samo oraz w łazience w celu umycia rąk po wyjściu z toalety. Dziecko jest zobowiązane powiadomić nauczyciela o powrocie do grupy.

14. Podczas

zabaw dowolnych w sali zwraca się uwagę na zgodną i bezpieczną zabawę dzieci, zgodne korzystanie ze wspólnych zabawek i uczy dzielenia się nimi.

15. Nauczyciele obserwują dzieci podczas zabaw, kierują zabawą lub ją inspirują, ewentualnie ingerują w konflikty między dziećmi, jeśli te nie są w stanie ich rozwiązać. W czasie zabaw dowolnych nauczyciel zwraca przede wszystkim uwagę na bezpieczeństwo dzieci, odpowiada za stan zabawek i sprzętu, którym bawią się dzieci.

16. Nauczyciel ustala wspólnie z dziećmi zasady i normy obowiązujące w grupie, wdraża dzieci systematycznie do zgodnej zabawy, do przestrzegania zasad zgodnego współżycia z rówieśnikami, uczestniczy w zabawach dzieci. Zapoznaje dzieci i ich rodziców z systemem kar i nagród obowiązujących w danej grupie.

17. Nauczyciel stara się nie prowadzić rozmów z innymi osobami podczas zabaw dzieci. Jego uwaga powinna być skupiona wyłącznie na podopiecznych. Nauczyciel powinien mieć świadomość, jakie mogą być konsekwencje jego nieuwagi.

18. **Podczas pobytu dzieci na terenie przedszkolnym** od pierwszych dni września uczy się dzieci korzystania z urządzeń terenowych zgodnie z zasadami bezpieczeństwa. Ustala się normy i zasady korzystania z tego sprzętu oraz wprowadza się zasady, pn. **Kodeks Przedszkolaka**.

19. Codziennie rano pracownik (robotnik gospodarczy lub robotnik ds. ciężkich) ma obowiązek sprawdzić, czy urządzenia ogrodowe są sprawne i nie stanowią żadnego zagrożenia dla zdrowia i życia dzieci. Musi mieć świadomość odpowiedzialności za należyte wykonanie tego obowiązku.

Nie zwalnia to jednak nauczyciela z obowiązku sprawdzenia sprzętu, z którego korzystają dzieci.

20. Nauczyciel idąc z dziećmi do szatni w celu wyjścia i ubrania dzieci do ogrodu przedszkolnego czy na wycieczkę, spacer itp., w sali pozostawia dzieci, przelicza je i przekazuje grupę pod opiekę wyznaczonego przez siebie pracownika. Idzie po swoje osobiste rzeczy i z grupą udaje się do szatni. Do szatni zawsze idzie nauczyciel i osoba wspomagająca grupę. W szatni muszą być dwie osoby dorosłe. Nauczyciel przebywa zawsze w szatni razem z dziećmi. Drzwi prowadzące na długi korytarz z szatni, należy zabezpieczyć. Klucz wisi nad gazetką z jadłospisem. *W szatni mogą przebywać najwyżej dwie grupy.* 21.

Każda nauczycielka wychodząc z dziećmi do ogrodu przedszkolnego zobowiązana jest sprawdzić furtki srebrne, czy są zamknięte. Pobyt z dziećmi na terenie ogrodu od frontu przedszkola również wymaga zabezpieczenia furtki na klucz. 22.W

czasie pobytu dzieci w ogrodzie nie przewiduje się możliwości gromadzenia nauczycielek w jednym miejscu. Nauczyciele powinni być w bezpośrednim kontakcie ze swoimi dziećmi i przebywać w miejscach największego ryzyka omawianego podczas rad pedagogicznych.

23. Podczas pobytu dzieci w ogrodzie przedszkolnym uczestniczy wraz z nauczycielką, pomocą nauczyciela lub woźną oddziałowa, obowiązkowo w grupie I i II. Nauczycielki z pozostałych grup same decydują o tym, czy potrzebują wsparcia innego pracownika. W przypadku, gdy nauczycielka jest sama ze swoją grupą w ogrodzie przedszkolnym, obowiązkowo musi być z nią pracownik wspomagający.

24. Podczas zabaw nie wolno dzieciom oddalać się samowolnie z terenu. Dzieci wracają z terenu kolumną prowadzoną przez nauczyciela. Po ustawieniu podopiecznych w kolumnę nauczyciel powinien każdorazowo sprawdzić, czy wszystkie dzieci będące w danym dniu w jego grupie, znajdują się w kolumnie. Dzieci muszą przestrzegać zasad ustalonych związanych „ze zbiórką” przed wyjściem do ogrodu i przy wejściu z ogrodu do przedszkola.

25. **Podczas zajęć** zawsze należy przemyśleć organizacyjnie, tok ćwiczeń ruchowych, przebieg zabawy pod kątem bezpieczeństwa dzieci. Nauczyciel musi przewidywać ewentualne zagrożenia i im przeciwdziałać. 26.

Przy przemieszczaniu się grupy, np. do szatni, na wycieczki piesze, dzieci ustawiają się parami i tak samo się przemieszczają. W szatni, ubikacji oraz w łazience dzieci podlegają szczególnej kontroli ze strony pracowników przedszkola; woźne oddziałowe i pomoce nauczyciela zobowiązane są do monitoringu tych pomieszczeń. Każde dziecko w przedszkolu poruszające się „samo” na korytarzu musi wzbudzić zainteresowanie „osoby dyżurującej” na korytarzu lub innych pracowników przedszkola.

27. Obowiązuje harmonogram imienny, dzienny i godzinowy pracowników przedszkola, którzy zabezpieczają główne wejście do przedszkola. *Pracownik dyżurujący przy wejściu głównym do przedszkola monitoruje „ruch” dzieci i dorosłych, którzy wchodzą głównym wejściem oraz ruch dzieci na głównym korytarzu. W razie zauważenia czegoś niepokojącego, np. dziecko długo nie wychodzi z toalety, natychmiast powiadamia innych współpracowników.* Nie wolno pracownikom opuszczać miejsca dyżuru pod groźbą służbowych sankcji. Zwolnienie z obowiązków może wydać dyrektor przedszkola. Wykaz „dyżurów” zamieszczony jest przy liście obecności. 28. Każdy pracownik przedszkola zobowiązany jest

o sprawdzanie zabezpieczeń drzwi, okien, bram w trakcie swojej pracy oraz zabezpieczenie dostępu dzieci do środków chemicznych. Panie woźne oddziałowe i pomoce nauczyciela zobowiązane są do zabezpieczenia, zamknięcia na klucz wejścia w łazience dziecięcej do pomieszczenia, w którym znajduje się brodzik. 29.

Każde wyjście nauczyciela z grupą poza teren przedszkola wpisywane jest do **dziennika** z podaniem miejsca, (**są to tzw. wycieczki w ramach ścieżek programowych**). 30.

Organizacja wycieczek wyjazdowych odbywa się na podstawie pisemnej zgody rodziców na udział

dziecka w wycieczce. Przed wyjazdem nauczyciel powinien przygotować pisemną listę dzieci i opiekunów oraz sporządzić kartę wycieczki. Opiekunowie i kierownik wycieczki powinni podpisać, że biorą odpowiedzialność za wymienione na liście dzieci podczas wycieczki. Należy pamiętać, że osoby, które biorą udział w wycieczce w celu wsparcia, pomocy, nie mogą brać odpowiedzialności, ponieważ nie byli w tym celu przeszkoleni. Odpowiedzialność ponoszą tylko nauczyciele przedszkola. 31.

Planowanie, organizacja i przebieg wycieczek powinny być zgodne z obowiązującym w przedszkolu regulaminem wycieczek.

32. Nauczyciele mają ściśle wyznaczone godziny pracy z dziećmi. Obowiązkiem nauczyciela jest punktualne przychodzenie do pracy; nie jest dopuszczalne spóźnianie się. Nauczyciel ma obowiązek zgłosić dyrekcji fakt spóźnienia do pracy i podać jego przyczynę.

33. Nauczycielowi nie wolno pozostawić dzieci w grupie bez opieki, gdy nie ma jeszcze zmiennika. W takiej sytuacji dyrektor ma prawo polecić nauczycielowi pozostanie w grupie. Polecenie dyrektora jest dla nauczyciela obowiązujące. 34.

Nie wolno podczas pracy z dziećmi zostawić ani na chwilę grupy samej. Gdy nauczyciel musi wyjść, np. do telefonu, toalety, grupą powinna zająć się osoba z obsługi grupy (pomoc nauczyciela) lub inny pracownik przedszkola. Nauczyciel powinien ograniczyć swoją nieobecność do minimum. 35.

W razie wystąpienia wypadku dziecka na terenie przedszkola lub poza nim nauczyciel jest obowiązany:

- 1) zapewnić udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej, a w razie konieczności wezwać pogotowie ratunkowe; 2)
- zabezpieczyć pozostałe dzieci w grupie, podjąć środki zapobiegawcze (w stosunku do dzieci, nauczycieli czy pozostałych pracowników przedszkola);
- 3) zawiadomić rodziców, opiekunów dziecka;
- 4) niezwłocznie powiadomić dyrektora przedszkola;
- 5) o zaistniałym zdarzeniu poinformować nauczycielkę zmienniczkę;

Dyrektor przedszkola zobowiązany jest powiadomić o wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty, a w przypadku zbiorowego zatrucia zawiadomić niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.

36. Procedura powypadkowa określona jest w **instrukcji BHP** obowiązującej w Przedszkolu pod nazwą: **Program instruktażu ogólnego dla nowo przyjętych pracowników Przedszkola nr 71 „POD TOPOLĄ” w Poznaniu.**

37. Rodzice są zobowiązani do odebrania dziecka z przedszkola, do czasu pracy przedszkola.

38. W sytuacji, gdy rodzic prawny opiekun nie zgłosi się po dziecko po upływie czasu pracy przedszkola nauczyciel ma obowiązek powiadomić o tym telefonicznie rodziców dziecka.

39. W przypadku, gdy pod wskazanymi numerami telefonów praca, dom nie można uzyskać informacji o miejscu pobytu rodziców prawnych opiekunów, nauczyciel oczekuje z dzieckiem w placówce przedszkolnej. Szczegółowe procedury związane z nieodebraniem dziecka z przedszkola zawarte są w **Regulaminie zawierającym zasady przyrowadzania i odbierania dziecka z Przedszkola nr 71 „POD TOPOLĄ” w Poznaniu.**

40. Życzenie rodziców dotyczące nieodbierania dziecka przez jednego z rodziców musi być potwierdzone przez orzeczenie sądowe. Odbieranie dziecka przez osoby, dni i godziny wskazane w orzeczeniach sądowych są dla nauczyciela wiążące. W przypadkach, gdy rodzice nie mogą porozumieć się w sprawie odbioru dziecka i nie realizują wskazań sądowych, dyrektor przedszkola lub dyżurujący nauczyciel powiadamia policję.

41. Dzieci powinny być przyrowadzane do przedszkola od godziny otwarcia, czyli od 6.00 do 8.15, a odbierane od 14.15 do 17.00, tj. do czasu zamknięcia placówki. Inne godziny przyrowadzania i odbierania dziecka z przedszkola rodzic zobowiązany jest uzgodnić z wychowawcą grupy.

42. Dziecko przyrowadzone do przedszkola musi być zdrowe, a w przypadku zachorowania dziecka w czasie pobytu w przedszkolu rodzic zobowiązany jest do odebrania dziecka. W sytuacjach infekcji, chorób skórnych, zakaźnych dziecko nie może uczęszczać do przedszkola do czasu całkowitego wyleczenia.

Rodzic zobowiązany jest do przedstawienia zdolności dziecka do przedszkola od lekarza, po przebytych chorobach zakaźnych.

43. Rodzice zobowiązani są wiedzieć, jakie przedmioty, rzeczy dziecko przynosi do przedszkola. W przypadku, gdy są to przedmioty niebezpieczne, należy dziecku zabrać te przedmioty. Rodzic zobowiązany jest sprawdzić kieszenie dziecka, czy dziecko czegoś nie ukrywa.

44. Do przedszkola nie wolno dawać dzieciom komórek.

45. „Piątek z zabawką” jest dniem, w którym dzieci mogą przynieść swoje zabawki z domu. Muszą to być zabawki bezpieczne. Za rodzaj przyniesionej zabawki odpowiada rodzic.

46. W przedszkolu mogą być robione zdjęcia z różnych okazji. Rodzice mogą decydować, czy dziecko ma mieć zrobione zdjęcie.

47. Rodzice na początku roku szkolnego, podpisują stosowne oświadczenia dotyczące:

a) upubliczniania wizerunku dziecka na stronach www, w gazetkach przedszkolnych, fb, w kronice przedszkolnej.

b) wykonywania przez pracowników przedszkola czynności higieniczno-pielęgnacyjnych

c) wyrażenia życzenia uczestniczenia w zajęciach z religii

d) noszenia przez dziecko kolczyków w przedszkolu

e) podania danych osobowych dotyczących miejsca zameldowania dziecka oraz danych dotyczących konta bankowego i właściciela tego konta

f) zapoznania się z regulaminami i procedurami regulującymi życie przedszkola

48. W przypadku prowadzenia badań pedagogiczno-psychologicznych dzieci na terenie przedszkola dla celów naukowych, rodzice otrzymają stosowną informację i podejmą określoną decyzję.

49. Nauczyciele nie podają dzieciom żadnych lekarstw na terenie przedszkola. Leki na terenie przedszkola może otrzymać dziecko, które ma wyraźne wskazanie lekarskie na piśmie, co do dawki i czasu podania, w przypadku dzieci przewlekle chorych, które muszą przyjmować leki.

50. Rodzice mogą ubezpieczyć dziecko, od następstw nieszczęśliwych wypadków, wg obowiązujących procedur.

51. Dyrektor lub nauczyciel w każdej wymagającej tego sytuacji może zlecić opiekę nad dziećmi pracownikom samorządowym zatrudnionym na stanowiskach pomocniczych i obsługowych lub urzędniczych.

PROCEDURA II

dotyczy przypadku, gdy wychowawca podejrzewa, że dziecko z przedszkola odbiera rodzic (opiekun prawny) będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków

1. NAUCZYCIEL

1) Powiadamia dyrektora placówki

2) Nie wydaje dziecka i jednocześnie zawiadamia o tym fakcie innego dorosłego członka rodziny, bądź kolejną osobę upoważnioną w karcie zgłoszenia, którą zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka z przedszkola

3) W przypadku, gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka z przedszkola lub w przypadku przedłużającej się nieobecności rodziców (po godz. 17.00) opiekę nad dzieckiem przejmuje nauczyciel pracujący do godziny 17.00. Nauczyciel powiadamia dyrektora placówki i może po konsultacji z najbliższą jednostką Policji podjąć decyzję o dalszych krokach.

2. DYREKTOR

1) Po rozeznaniu przez Policję sytuacji domowej dziecka – sprawdzeniu czy rodzice przebywają w domu ,może:

a) podjąć decyzję, że wychowawca może odprowadzić dziecko do domu (jeżeli są rodzice to dziecko zostaje pod opieką rodziców);

b) gdy nie ma rodziców w domu wspólnie z Policją podejmuje decyzję dotyczącą dalszego postępowania w danej sytuacji (np. zabrania dziecka do pogotowia opiekuńczego, czyli tzw. placówki interwencyjnej).

c) Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji oraz zobowiązanie ich do przestrzegania regulaminu przedszkola.

Nauczyciel sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych i przekazuje ją dyrektorowi przedszkola. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których rodzic (opiekun prawny odbierający dziecko z przedszkola) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków, to wychowawca może rozpoznać sytuację domową i rodzinną dziecka i jeżeli zachodzi taka konieczność powiadomienia o tym fakcie dyrektora i policję (specjalistę ds. nieletnich) - celem rozeznania sytuacji domowej i rodzinnej dziecka a następnie powiadamia sąd rodzinny

PROCEDURA III

dotyczy przypadku gdy dziecko z przedszkola jest odbierane przez osobę niepełnoletnią, wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

1.NAUCZYCIEL

1) Wydaje dziecko wyraźnie na prośbę pisemną rodziców, potwierdzoną przez dyrektora przedszkola.

2) Rodzice ponoszą pełną odpowiedzialność za bezpieczeństwo dziecko powierzone osobie odbierającej.

PROCEDURA IV

dotyczy przypadku gdy dziecko z przedszkola chce odbierać osoba niewskazana w upoważnieniu przez rodziców, wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

- 1) Nie wydaje dziecka.
- 2) Kontaktuje się z rodzicami dziecka
- 3) Ustala wspólnie z rodzicami dalsze kroki postępowania – uzgadnia, kto odbierze dziecko z przedszkola i jakie należy podjąć kroki, aby wydać dziecko z przedszkola.
- 4) Kontaktuje się z dyrektorem przedszkola.
- 5) Nauczyciel sprawdza, czy otrzymane dane do odbioru dziecka są zgodne z uzyskanymi wcześniej przez telefon danymi od rodziców.
- 6) W przypadku, gdy nie można nawiązać kontaktu z rodzicami lub osobą uprawnioną, dyrektor może z Policją podjąć decyzję dotyczącą dalszego postępowania w danej sytuacji (np. zabranie dziecka do pogotowia opiekuńczego, czyli tzw. placówki interwencyjnej).
- 7) W momencie skontaktowania się z rodzicami, nauczyciel przeprowadza rozmowę z rodzicami w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji oraz zobowiązuje ich do przestrzegania statutu przedszkola. Sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych i przekazuje ją dyrektorowi przedszkola, które podejmie kolejne działania.

PROCEDURA V

dotyczy przypadku gdy rodzic/opiekun prawny notorycznie odbiera dziecko z przedszkola po godzinach urzędowania placówki lub nie jest odebrane z przedszkola, wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

1. NAUCZYCIEL

- 1) Powiadamia o tym fakcie dyrektora placówki
- 2) Dokumentuje powyższy przypadek w formie notatki służbowej i przekazuje ją dyrektorowi przedszkola.

2. DYREKTOR

- 1) Wzywa na rozmowę wyjaśniającą rodzica/prawnego opiekuna, który łamie ustalone zasady odbierania dziecka z przedszkola, powiadamia go o konsekwencjach takiego zachowania. Zobowiązuje go do podporządkowania się im.
- 2) Ustala wspólnie z rodzicami zasady dalszego przebywania dziecka w przedszkolu. W przypadku gdy rodzice/opiekunowie nadal odbierają dziecko z przedszkola po godzinach urzędowania przedszkola, dyrektor placówki może podjąć decyzję o skreśleniu dziecka z listy przedszkolaków za nieprzestrzeganie statutu przedszkola.
- 3) Gdy dziecko nie jest odebrane z przedszkola po godzinach pracy przedszkola, nauczyciel kontaktuje się z dyrektorem przedszkola.
- 4) W przypadku, gdy nie można nawiązać kontaktu z rodzicami lub osobą uprawnioną, dyrektor może z Policją podjąć decyzję dotyczącą dalszego postępowania w danej sytuacji (np. zabranie dziecka do pogotowia opiekuńczego, czyli tzw. placówki interwencyjnej).

PROCEDURA VI

dotyczy przypadku gdy wychowawca otrzymuje informacje, że istnieje sytuacja, w której dziecko pozostawione jest w domu bez opieki, zaniebane powinien podjąć następujące kroki:

1.NAUCZYCIEL

- 1) Powiadamia osobę, która przekazuje informację o możliwości powiadomienia odpowiednich instytucji (prawnych lub pozaprawnych).
- 2) Jeżeli osoba powiadamiająca nie chce podejmować działań osobiście powiadamia dyrektora placówki o zaistniałej sytuacji i sporządza notatkę służbową.

2.DYREKTOR wspólnie z wychowawcą może podjąć następujące kroki:

- 1) Rozmowa z rodzicami i wskazanie instytucji pomocowych
- 2) Powiadamia określone służby, które ocenią określoną sytuację rodzinną dziecka;

3) W przypadku, gdy nadal sytuacja nie ulega zmianie powiadamiana zostaje najbliższa jednostka policji celem wyjaśnienia, a następnie powiadomienie kieruje się do sądu rodzinnego. W przedszkolu gromadzona jest dokumentacja z podejmowanych działań.

PROCEDURA VII

dotyczy przypadku gdy wychowawca znajduje na terenie przedszkola niebezpieczne przedmioty i rzeczy powinien podjąć następujące kroki:

1. NAUCZYCIEL

1) Podejmuje działania uniemożliwiające dzieciom kontakt z niebezpiecznymi przedmiotami lub środkami.

2) Zachowując środki ostrożności zabezpiecza przedmioty i rzeczy przed dostępem do nich osób niepowołanych.

3) Jeżeli są to przedmioty przyniesione przez dziecko, przeprowadza z rodzicami rozmowę celem zobowiązania ich do dokładniejszego pilnowania i sprawdzania co dziecko zabiera z domu do przedszkola.

4) Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora przedszkola.

5) Sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych.

6) W celu wyeliminowania ponownego wystąpienia zagrożenia należy przeprowadzić wspólnie z radą pedagogiczną analizę zaistniałych zdarzeń i wprowadzić środki zapobiegawcze. W przypadku niemożności usunięcia zagrożenia należy wyprowadzić dzieci, powiadomić dyrektora i odpowiednie służby (straż pożarną, policję) W trakcie prowadzenia akcji przez w/w służby podporządkować się kierującym akcją.

PROCEDURA VIII

A) dotyczy przypadku gdy na terenie przedszkola zdarzy się dziecku nieszczęśliwy wypadek wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

1. Podczas lekkich obrażeń (otarcia, skaleczenia,)

1. 1.NAUCZYCIEL

- 1) Udziela dziecku doraźnej pomocy przedmedycznej, zabezpiecza grupę.
- 2) Powiadamia dyrektora placówki.
- 3) Powiadamia rodziców, opiekunów dziecka o okolicznościach powstania obrażeń.
- 4) Powiadamia o zdarzeniu nauczycielkę zmienniczkę

2.Podczas poważnego wypadku

2.1. NAUCZYCIEL

- 1) Udziela dziecku doraźnej pomocy przedmedycznej, zabezpiecza grupę, podejmuje środki zapobiegawcze w stosunku do dzieci, nauczycieli czy pozostałych pracowników przedszkola.
- 2) Powiadamia dyrektora placówki.
- 3) Niezwłocznie powiadamia rodziców lub prawnych opiekunów o nieszczęśliwym wypadku.
- 4) Gdy zdarzenie nie zagraża życiu dziecka i nie wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej wspólnie z rodzicami ustala dalsze kroki postępowania (postępuje zgodnie z sugestią rodziców. Jeżeli zdarzenie zagraża życiu dziecka i wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej wzywa Pogotowie Ratunkowe, a potem powiadamia rodziców/opiekunów
- 5) Powiadamia o zdarzeniu nauczycielkę zmienniczkę.
- 6) Sporządza notatkę służbową, w której opisuje przebieg zdarzenia.

2.2. DYREKTOR zawiadamia:

- 1) Rodziców(opiekunów) poszkodowanego.
- 2) Pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy.
- 3) Społecznego inspektora pracy.
- 4) Organ prowadzący przedszkole.

5) Radę Rodziców.

6) O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor zawiadamia niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty, a w przypadku zatrucia państwowego inspektora sanitarnego.

PROCEDURA IX

W przypadku uzyskania informacji, że dziecko, jest pod wpływem alkoholu lub innych środków, jest odurzone, jest podejrzenie molestowania seksualnego lub objawy pobicia bądź przejawia inne zachowania świadczące o **demoralizacji**, bije inne dzieci, nie przestrzega notorycznie zasad przedszkola, **stanowi zagrożenie dla innych dzieci i pracowników**, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy danego dziecka.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora przedszkola.
3. Wychowawca wzywa do przedszkola rodziców (prawnych opiekunów) dziecka i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje rodziców bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do przedszkola, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, zachowania dziecka są zagrożeniem dla życia i zdrowia innych dzieci i pracowników przedszkola, dyrektor przedszkola pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
5. Podobnie, w sytuacji gdy przedszkole wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor przedszkola powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

PROCEDURA X

W przypadku, gdy **dziecko samowolnie opuściło teren przedszkola nauczyciel** powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadomić o zaginięciu dziecka pracowników.

2. Stworzyć warunki, w których nie będzie zagrożone życie i zdrowie dzieci pozostałych w grupie.
3. Podjąć akcję poszukiwawczą na terenie przedszkola i poza terenem rozdzielając zadania innym pracownikom.
4. Akcja musi być przeprowadzona sprawnie i szybko.
5. W momencie znalezienia dziecka należy udzielić pomocy pedagogicznej ewentualnie, gdy zachodzi taka potrzeba udzielić pomoc przedmedyczną lub wezwać lekarza, pogotowie.
6. Powiadomić natychmiast dyrektora przedszkola i złożyć stosowne oświadczenia.
7. Dyrektor uruchomi procedurę związaną z wyjaśnieniem zdarzenia i zebrania materiałów i dowodów.
8. W przypadku nie odnalezienia dziecka natychmiast zawiadomić policję.
9. Zawiadomić o tym fakcie dyrektora przedszkola oraz rodziców/opiekunów dziecka.
10. Złożyć zeznanie dyrektorowi przedszkola.
11. Pozostać do dyspozycji policji.

PROCEDURA XI

W przypadku, gdy **nauczyciel znajdujący się na terenie przedszkola znajdzie substancję przypominającą wyglądem narkotyk**, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora przedszkola, wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

PROCEDURA XII

W przypadku, gdy **nauczyciel podejrzewa, że dziecko posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk**, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, dyrektora itp.) ma prawo żądać, aby dziecko przekazało mu tę substancję, pokazało zawartość kieszeni (własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani innych rzeczy należących do dziecka– jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora przedszkola oraz rodziców/opiekunów dziecka i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. Jeżeli dziecko wyda substancję, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo dziecko nabyło substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez dziecko, które nie ukończyło 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny.

W przypadku znalezienia na terenie przedszkola broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie przedszkola osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję – tel. 997 lub 112.

PROCEDURA XIII

Postępowanie nauczyciela (innych pracowników przedszkola) w przypadku stwierdzenia aktu przemocy i agresji wobec dziecka.

Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie, naruszające jej prawa i dobra osobiste (do nietykalności fizycznej, godności, szacunku powodujące cierpienie i szkody; ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.

Nie musi wiązać się z fizycznymi obrażeniami. Przemoc fizyczna – bicie, kopanie, popychanie, niszczenie rzeczy, plucie itp.

Przemoc słowna – przezywanie, wyśmiewanie, poniżanie, grożenie, obmawianie, szantażowanie itp.

Przemoc bez słów i kontaktu fizycznego – miny, wrogie gesty, izolowanie, manipulowanie związkami.

Agresja w psychologii oznacza skłonności do zachowań agresywnych, ataku, trudności kontrolowania negatywnych popędów i impulsów skierowanych przeciwko innym ludziom, sytuacjom, poglądom. Często występuje w sytuacji grupowej, jako działanie imitacyjne (naśladowcze), będące wyrazem dostosowania się do wymagań i zasad, obowiązujących np. w grupie rówieśniczej lub subkulturze. Agresja może przybierać różne formy: od aktów fizycznych, jak przemoc czy gwałt w rozmaitych (indywidualnych lub grupowych) postaciach, do bardziej subtelnych zachowań, m.in. krzyku, agresji słownej, złośliwości zachowania, mimiki czy gestykulacji.

Sprawca – to ten, kto dopuszcza się czynu społecznie niebezpiecznego, zabronionego pod groźbą kary – niezależnie od formy popełnienia czynu (dokonanie, usiłowanie, przygotowanie, podżeganie, namawianie, nakłanianie, pomocnictwo)

Świadek zdarzenia- to pokrzywdzony lub osoba posiadająca informację, co do faktów bezpośrednich, jak i pośrednich o zaistniałym czynie zabronionym

Ofiara – to osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo (art.49 §1 kodeksu postępowania karnego). W przypadku przemocy dobro prawne to życie i zdrowie pokrzywdzonego, jego mienia, cześć i nietykalność cielesna

Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony dzieci

W każdym przypadku, gdy dziecko jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie przedszkola natychmiast zgłasza zaistnienie danego faktu najbliższej znajdującej się osobę dorosłą:

pracownikowi przedszkola

nauczycielowi

wychowawcy

dyrektorowi przedszkola

W sytuacjach objętych procedurami dziecko ma obowiązek podporządkować się do poleceń **wszystkich pracowników** przedszkola.

1) Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzywanie):

Pracownik przedszkola

1. Zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusje, całkowite przerwanie

negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary.

2. Rozdzielenie stron.
3. Ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju interwencji.
5. Rozmowa z dzieckiem – zwrócenie uwagi na jego niewłaściwe zachowanie.
6. Zgłoszenie zaistniałego zdarzenia wychowawcy .

Wychowawca

1. Rozmowa z wychowawcą grupy.
2. Gdy dane zdarzenie powtórzy się kilkakrotnie – upomnienie wychowawcy i odpowiedni zapis w kartach obserwacji.
3. Gdy dziecko nadal nie reaguje na upomnienie – poinformowanie rodziców o zaistniałym fakcie; upomnienie dyrektora przedszkola.

2) Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia siebie lub innych, uszkodzenie ciała itp.):

Pracownik przedszkola

1. Zdecydowanie, stanowczo słownie, nie wdając się w dyskusje, całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary.
2. Rozdzielenie stron.
3. Ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju dalszej interwencji.
5. Udzielenie pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpieczenie miejsca zdarzenia
6. Wezwanie pomocy medycznej w razie konieczności.
7. Wezwanie wychowawcy (w przypadku jego nieobecności dyrektora przedszkola rozpoczęcie procedury wobec sprawcy zdarzenia.

Wychowawca

1. Powiadomienie dyrekcji o zaistniałym zdarzeniu.
2. Powiadomienie rodziców sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia.
3. Rozmowa indywidualna ze sprawcą zdarzenia – poinformowanie go o poważnym naruszeniu obowiązujących zasad, poinformowanie o dalszym toku postępowania.

Dyrektor przedszkola

1. Wezwanie rodziców – powiadomienie ich o zaistniałym fakcie.

2. Ustalenie okoliczności zdarzenia – wysłuchanie stron.
3. W przypadku poważnego wykroczenia – wezwanie rodziców, ewentualnie policji.
4. Upomnienie dyrektora przedszkola – odpowiedni zapis poprzez notatkę służbową.
5. W przypadku okaleczeń lub innego uszczerbku na zdrowiu u ofiary agresji udziela pomocy przedmedycznej.
6. Wychowawca przeprowadza rozmowę interwencyjną z uczestnikami zdarzenia oraz sporządza notatkę, dotyczącą okoliczności zdarzenia.
7. W sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu dzieci dyrektor lub upoważniony pracownik powiadamia policję oraz wzywa pogotowie ratunkowe.

PROCEDURA XIV

Postępowanie nauczyciela (innych pracowników przedszkola) w przypadku zauważenia osoby obcej na terenie przedszkola:

Przez osobę „obcą” na terenie przedszkola rozumie się osobę, która:

- *nie jest rodzicem dziecka, nie jest osobą upoważnioną do odbioru dziecka*
- *nie jest pracownikiem przedszkola*
- *nie jest osobą zaproszoną przez dyrekcję przedszkola, bądź przez wychowawcę lub uprawnionego pracownika przedszkola i która swoim zachowaniem w wyraźny sposób narusza zasady i normy współżycia społecznego bądź też w inny sposób stanowi zagrożenie dla porządku na terenie przedszkola oraz bezpieczeństwa dzieci lub innych osób przebywających na terenie przedszkola*

W przypadku obecności osoby obcej, nauczyciel:

1. Ustala powody obecności oraz zachowanie osoby postronnej w przedszkolu poprzez obserwację i rozmowę z nią.
2. W przypadku powstania wątpliwości lub ujawnienia niepokojących zachowań z jej strony niezwłocznie informuje dyrektora przedszkola i wspólnie z nim podejmuje mediacje w celu nakłonienia tej osoby do jasnego określenia celu swojego pobytu lub też opuszczenia terenu przedszkola.
3. W przypadkach drastycznych niezwłocznie powiadamia policję i jednocześnie podejmuje działania, mające na celu zabezpieczenie dzieci i pracowników przed skutkami tych zachowań.

Metody współpracy przedszkola z policją

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno-wychowawczej przedszkole i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.

Koordinatorami współpracy powinni być: nauczyciel oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki policji.

Do współpracy z przedszkolem zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się przedszkole.

Pracownicy przedszkola wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemnie zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy policji z przedszkolem organizuje się:

- spotkania nauczycieli, dyrektorów przedszkoli z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci w środowisku lokalnym,
- spotkania tematyczne dzieci z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności, zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
- informowanie policji o zdarzeniach na terenie przedszkola wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia dziecka oraz przejawach demoralizacji dzieci,
- udzielanie przez policję pomocy przedszkolu w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie przedszkola,
- wspólny – przedszkola i policji – udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa dzieciom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

UWAGA:

Policja powinna być wzywana do przedszkola w sytuacjach, o których mowa w *Strategii* albo gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez przedszkole w określonej sytuacji, w których obecność policji jest konieczna.

Każda wizyta policji w przedszkolu dotycząca konkretnych dzieci, rodzin powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi .

Poznań, 1 września 2020

Dyrektor przedszkola